

Međunarodni sud za krivično
gonjenje lica odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 10. februar 2012.
Original: engleski

PREDSJEDNIK MEĐUNARODNOG SUDA

Rješava: sudija Theodor Meron, predsjednik

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 10. februara 2012. godine

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU ZA PREISPITIVANJE
ODLUKE O KANCELARIJSKOM PROSTORU**

Tužilaštvo:

Alan Tieger
Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi:

Radovan Karadžić

1. **JA, THEODOR MERON**, predsjednik Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješavam po "Zahtjevu za preispitivanje Odluke o kancelarijskom prostoru", koji je Radovan Karadžić (dalje u tekstu: Karadžić) podnio 20. decembra 2011. godine (dalje u tekstu: Zahtjev). Sekretar Međunarodnog suda (dalje u tekstu: sekretar) odgovorio je 12. januara 2012. godine.¹ Karadžić je podnio Repliku 16. januara 2010. godine.²

I. ČINJENIČNI KONTEKST

2. Međunarodni sud je oktobra 2011. godine zatvorio svoju treću zgradu. Strane ne poriču da je Karadžić imao opšti pristup zajedničkim prostorijama odbrane u trećoj zgradi prije oktobra 2011. godine, kao i prostorijama u glavnoj zgradi prije i nakon tog datuma.³

3. Dana 28. septembra 2011. godine, Karadžić je uputio dopis Šefu Službe za pravnu pomoć i pitanja pritvora (dalje u tekstu: OLAD) ukazujući na predstojeće zatvaranje treće zgrade i zajedničkih prostorija odbrane koje se tamo nalaze, a koje je koristio njegov tim odbrane. Zatražio je od Sekretarijata Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Sekretarijat) da obezbijedi "odgovarajući kancelarijski prostor" u koji će se njegov tim odbrane preseliti ili, alternativno, sredstva da njegov tim iznajmi kancelarijski prostor.⁴ Dana 31. oktobra 2011. godine i 30. novembra 2011. godine, Karadžić je uputio još dva dopisa šefu OLAD-a, ponavljajući taj zahtjev i takođe tražeći naknadu za najamninu plaćenu za stanove koje je njegov tim odbrane koristio kao kancelarijski prostor u oktobru i novembru 2011. godine (zajedno: Prvobitni zahtjev).⁵

4. Dana 9. decembra 2011. godine, šef OLAD-a je odgovorio na Prvobitni zahtjev.⁶ Ona je rekla da su zajedničke prostorije odbrane u glavnoj zgradi dovoljan kao kancelarijski prostor,

¹ Drugi podnesak sekretara na osnovu pravila 33(B) u vezi sa Zahtjevom Radovana Karadžića za preispitivanje Odluke o kancelarijskom prostoru (dalje u tekstu: Odgovor). V. takođe, Podnesak sekretara na osnovu pravila 33(B) u vezi sa Zahtjevom Radovana Karadžića za preispitivanje Odluke o kancelarijskom prostoru, 22. decembar 2011. godine.

² Replika: Zahtjev za preispitivanje Odluke o kancelarijskom prostoru (dalje u tekstu: Replika).

³ V. Zahtjev, par. 15-16; Odgovor, par. 6, 23.

⁴ Zahtjev, Dodatak A, str. 7.

⁵ V. Zahtjev, Dodaci B i C, str. 9,11. Karadžić je takođe podnio račune sa navedenim sumama za koje se traži nadoknada, to jest, € 4.406 za oktobar i € 3.456 za novembar. V. Zahtjev, par. 11, Dodaci B i C, str. 58087, 58085.

⁶ Zahtjev, Dodatak D, str. 13. Dopis Jaimee Campbell, šefa Službe za pravnu pomoć i pitanja pritvora Karadžiću, Predmet: Vaši dopisi od 31. oktobra 2011. godine i 30. novembra 2011. godine u vezi s troškovima kancelarijskog prostora (dalje u tekstu: Osporavana odluka).

uzimajući u obzir, između ostalog, sadašnje i očekivane zahtjeve za tim prostorom.⁷ Kao alternativu, ponudila je da Karadžićevom timu odbrane obezbijedi određeni prostor za "isključivu upotrebu", pod uslovom da Karadžićev tim odbrane u okviru zajedničkih prostorija odbrane u glavnoj zgradi za Karadžićev tim odbrane više ne bi mogao da koristi druge dijelove zajedničkih prostorija odbrane.⁸ Šef OLAD-a je takođe rekla da Karadžić "nije predočio osnovu" kojom bi opravdao nadoknadu troškova za najam stanova njegove odbrane za mjesec oktobar i novembar 2011. godine.⁹

II. STANDARD PREISPITIVANJA

5. Za preispitivanje administrativnih odluka koje je donio sekretar određen je sljedeći standard:

Sudsko preispitivanje [...] administrativne odluke ne predstavlja ponovno saslušanje. Ne radi se ni o žalbenom postupku, niti je taj postupak na bilo koji način sličan preispitivanju vlastite presude kakvo bi sudsko vijeće moglo provesti u skladu s pravilom 119 Pravidnika o postupku i dokazima. Sudsko preispitivanje administrativne odluke sekretara [...] inicijalno se bavi pravilnošću postupka kojim je sekretar došao do neke odluke i načinom na koji je do nje došao.¹⁰

Shodno tome, administrativna odluka može biti poništena ukoliko sekretar:

- (a) nije poštovao pravne uslove iz Uputstva, ili
- (b) ako se nije pridržavao osnovnih pravila prirodne pravde ili ako u procesnom smislu nije postupao korektno prema osobi na koju utiče dotična odluka, ili
- (c) ako je uzeo u obzir materijal koji nije relevantan a propustio uzeti u obzir materijal koji je relevantan, ili
- (d) ako je došao do zaključka da kakvog ne bi došla ni jedna razumna osoba koja ispravno razmatra to pitanje (test "nerazumnosti")¹¹

6. Ukoliko nerazumnost nije dokazana, "ne smije se ulaziti u prostor koji pripada autoru takve administrativne odluke u kojem on ocjenjuje činjenice ili meritum dotičnog slučaja"¹². Stoga teret dokazivanja leži na strani koja osporava administrativnu odluku kako bi pokazala:

⁷ Oспоравана odluka.

⁸ Oспоравана odluka.

⁹ Oспоравана odluka.

¹⁰ *Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih*, predmet br. IT-98-30/I-A, "Odluka po preispitivanju Odluke sekretara o prestanku pravne pomoći Zoranu Žigiću", 7. februar 2003. godine (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Žigićem), par. 13. V. takođe *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-T, "Odluka po Zahtjevu za preispitivanje Odluke OLAD-a o naknadama tokom pretresne faze", 19. februar 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Karadžić*), par. 9.

¹¹ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 9. V. takođe Odluka u vezi s Žigićem, par. 13.

¹² Odluka u vezi s Žigićem, par. 13. V. takođe, Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 10.

(1) da je došlo do greške opisanog karaktera, i (2) da takva greška znatno utiče na odluku [...] na njegovu štetu"¹³.

III. MJERODAVNO PRAVO

7. Član 21(4) Statuta Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut), u svom relevantnom dijelu predviđa sljedeće:

Prilikom rješavanja po svim optužbama na osnovu ovog Statuta, optuženom se, uz puno poštovanje načela ravnopravnosti, garantuju sljedeća minimalna prava:

[...]

(b) da ima odgovarajuće vrijeme i uslove za pripremu odbrane[...];

IV. VAŽEĆI PROPISI

8. Paragraf 25 Sistema za utvrđivanje naknada za osobe koje sarađuju sa optuženim slabog imovnog stanja koji se sam zastupa¹⁴ predviđa sljedeće:

Sekretar Suda će, prema vlastitoj procjeni potreba, osigurati uredski prostor za rad tima odbrane koji tokom suđenja pomaže optuženom koji se sam zastupa.

9. Paragraf 26 Sistema za utvrđivanje naknada predviđa da će se svi eventualni sporovi u vezi s naknadom za rad ili pokrićem troškova proizašlih iz primjene ovog Sistema za utvrđivanje naknada rješavati u skladu s članom 31 Uputstva za dodjelu branioca po službenoj dužnosti.¹⁵ S druge strane, član 31(C) Uputstva predviđa sljedeće:

Ukoliko se spor odnosi na iznos veći od 4.999 eura, oštećena strana može podnijeti zahtjev za preispitivanje sekretaru Suda, koji će stvar prosljediti predsjedniku Suda radi donošenja odluke. Prije nego što predsjednik Suda donese odluku, zatražiće od oštećene strane i respondentu da iznesu argumentaciju. Odluka predsjednika Suda je konačna i obavezujuća za strane.

10. Paragraf 4 Smjernica za pravnu pomoć u pretresnoj fazi postupka¹⁶ u relevantnom dijelu predviđa sljedeće:

Svi aspekti zastupanja, izuzev nužnih putnih troškova i dnevnica, pokriveni su tom paušalnom sumom[sistem za utvrđivanje naknada]. Oni obuhvataju, između ostalog:

[...]

kancelarijske troškove[.]

¹³ Odluka u predmetu *Karadžić*, par. 10. V. takođe Odluka u vezi s *Žigićem*, par. 14.

¹⁴ 1. april 2010. godine (dalje u tekstu: Sistem za utvrđivanje naknada).

¹⁵ Uputstvo br. 1/94, IT/73/REV.11, 11. juli 2006. godine (dalje u tekstu: Uputstvo).

¹⁶ 1. novembar 2009. godine (dalje u tekstu: Smjernice za pravnu pomoć).

V. ARGUMENTACIJA

11. Karadžić traži da se Oспорavana odluka "poništi" i traži da ja naložim sekretaru da: (i) njegovom timu odbrane obezbijedi kancelarijski prostor u okviru objekata Međunarodnog suda ili sredstva da iznajmi kancelariju; i (ii) da njegovom timu nadoknadi odbrane troškove iznajmljivanja stana od trenutka zatvaranja treće zgrade.¹⁷

12. Karadžić tvrdi da obezbjeđivanje kancelarijskog prostora koji se dijeli, čak iako se određeni dijelovi dodijele njegovom timu odbrane, nije dovoljno kako bi se ispunili zahtjevi iz teksta Sistema za utvrđivanje naknada i, alternativno, predstavlja nerazumnu interpretaciju odredbi Sistema za utvrđivanje naknada.¹⁸ Konkretnije, on tvrdi da zajedničke prostorije odbrane ne predstavljaju "kancelarijski prostor" u smislu značenja Sistema za utvrđivanje naknada jer, između ostalog, prostor nemaju odgovarajući prostor za sastanke i pripremu svjedoka, prostor za bezbjedno odlaganje materijala i dostupnost računara.¹⁹ On takođe tvrdi da bi prijedlozi Sekretarijata njegovom timu ostavili "nešto manje od onoga što već ima".²⁰ Karadžić dalje tvrdi da, kada bi se zajedničke prostorije koje su na raspolaganju u glavnoj zgradi mogle kvalifikovati kao odgovarajući "kancelarijski prostor", ne bi bilo potrebno da Međunarodni sud svakoga mjeseca plaća svakom od timova odbrane koji imaju po €10.295 mjesečno da iznajmi kancelariju.²¹ Pored toga, Karadžić tvrdi da bi sekretar, pošto su njegovi članovi tima odbrane bili prisiljeni da koriste svoje stanove kao kancelarije nakon zatvaranja treće zgrade, trebao da bude obavezan da im nadoknadi troškove iznajmljivanja stanova.²²

13. Sekretar prvo odgovara da Zahtjev treba odbaciti jer je preuranjen i jer nije u vezi sa sporom koji je predmet preispitivanja predsjednika.²³ Konkretno, on tvrdi da je Oспорavana odluka nudila Karadžiću dvije alternativne mogućnosti za stavljanje kancelarijskog prostora na raspolaganje i da stoga nije bila konačna "odluka" zrela za preispitivanje. Takođe tvrdi da se spor odnosi na obezbjeđivanje prostora koji nije izražen u monetarnim sredstvima i da stoga ne potpada pod djelokrug "sporova u vezi s naknadom za rad ili pokriće troškova" na osnovu paragrafa 26 Sistema za utvrđivanje naknada i člana 31(C) Uputstva.²⁴ Sekretar dalje

¹⁷ Zahtjev, par. 13. V. takođe, Zahtjev, par. 3, 21.

¹⁸ Zahtjev, par. 2, 3, 13, 15-19.

¹⁹ V. Zahtjev, par. 14-15, 18-19.

²⁰ Zahtjev, par. 18.

²¹ Zahtjev, par. 18. V. takođe Zahtjev, par. 14, 20.

²² V. Zahtjev, par. 16, 21.

²³ Odgovor, par. 12-14.

²⁴ Odgovor, par. 12-14, 38-39.

tvrdi da je Karadžićev zahtjev za pokrivanje troškova iznajmljivanja stanova (i) "frivolan", jer su Karadžić i njegov tim odbrane "u svakom trenutku" imali pristup kancelarijskom prostoru u glavnoj zgradi i Pritvorskoj jedinici Ujedinjenih nacija;²⁵ i (ii) "neprimjeren" jer je zasnovan na "nerazumijevanju" politike Međunarodnog suda vezane za kancelarijske troškove koji se obezbjeđuju kao dio nadoknađivanja troškova za branioca i kobranioca, koje Karadžić nema pravo.²⁶

14. U vezi s meritumom Karadžićevog zahtjeva, sekretar smatra da su dvije alternative koje su Karadžiću u Osporavanoj odluci ponuđene u skladu sa svim važećim propisima i da su razumne.²⁷ Konkretnije, on u relevantnom dijelu tvrdi da je (i) on ispunio relevantne pravne odredbe Sistema za utvrđivanje naknada i da je u obzir uzeo samo relevantan materijal;²⁸ (ii) djelovao uz proceduralnu pravičnost donoseći Osporavanu odluku;²⁹ i (iii) da se kancelarijski prostor dodijeljen Karadžićevom timu odbrane "dovoljan i odgovarajući", i uključuje objekte koji su isti ili bolji od onih koji su bili obezbijeđeni ranije.³⁰

15. Karadžić replicira da se Osporavana odluka može preispitati jer se, između ostalog, spor odnosi na naknadu troškova u okviru značenja paragrafa 26 Sistema za utvrđivanje naknada i u svakom slučaju, nije potrebna konačna odluka da bi predsjednik preispitao stalno nepoštovanje propisa Međunarodnog suda od strane sekretara.³¹ On takođe smatra da tvrdnja sekretara da zajedničke prostorije za pripremu nisu namijenjene za stalni kancelarijski prostor za timove odbrane tokom suđenja³² potvrđuje da zajedničke prostorije za rad odbrane ne predstavljaju "kancelarijski prostor".³³

VI. DISKUSIJA

16. Napominjem da je Osporavanom odlukom nedvosmisleno odbijen Karadžićev zahtjev za naknadu troškova iznajmljivanja kancelarijskog prostora i da suma o kojoj se radi prevazilazi onu koja zahtjeva omogućavanje preispitivanja odbijanja.³⁴ Primjećujem da su ponude kancelarijskog prostora od strane sekretara jasno povezane s pitanjem naknade, i da

²⁵ Odgovor, par. 31. V. takođe, Odgovor, par. 28.

²⁶ Odgovor, par. 31. V. takođe Odgovor, par. 40.

²⁷ Odgovor, par. 5, 17, 41-42.

²⁸ Odgovor, par. 18-21, 35, 36.

²⁹ Odgovor, par. 32-34.

³⁰ Odgovor, par. 21-30.

³¹ Replika, par. 4-8. V. takođe Zahtjev, par. 10-11.

³² Replika, par. 9, 12.

³³ Replika, par. 9-13.

³⁴ V. Osporavana odluka; Zahtjev, par. 11; Sistem za utvrđivanje naknada, par. 26; Uputstvo, par. 31(C).

stoga sudska racionalnost i ekonomičnost opravdavaju rješavanje ovog spora jednom odlukom. Po tim osnovama, utvrđujem da je Osporavana odluka u cjelini zrela za preispitivanje. Takođe napominjem da time što je Zahtjev podnio direktno predsjedniku, Karadžić nije postupio u skladu s procedurom navedenom u članu 31(C) Uputstva i naglašavam da je potrebno da za podnošenje budućih zahtjeva za preispitivanje odluka Sekretarijata poštuje važeću proceduru.³⁵ Međutim, pošto sekretar nije osporio to što Karadžić nije poštovao proceduru u tom smislu,³⁶ a u svjetlu potreba sudske ekonomičnosti, Zahtjev ću razmotriti kako je podnijet.

17. Na početku, napominjem da su Karadžićeve tvrdnje zasnovane na pogrešnoj pretpostavci da timovi odbrane optuženih koji imaju branioca imaju pravo na konkretna mjesečna sredstva za kancelarijske troškove.³⁷ Sredstva o kojima se govori Karadžić predstavljaju jednu komponentu troškova glavnog branioca i kobranioca, koja se isplaćuju timovima odbrane kao dio paušalnog iznosa sume koja se treba koristiti za različite svrhe, uključujući kancelarijske troškove.³⁸ U tom smislu, to se razlikuje od obaveze iz Sistema za utvrđivanje naknada da sekretar timovima odbrane optuženih koji se sami zastupaju obezbijedi "kancelarijski prostor" koji smatra odgovarajućim. Stoga Karadžićeva sugestija da kancelarijski prostor na koji ima pravo treba da bude uporediv s onim koji se može iznajmiti koristeći pun iznos cijele sume nadoknade nije na mjestu.³⁹ Generalno, naglašavam da time što je izabrao da se zastupa sam, Karadžić se formalno odrekao šireg spektra pomoći koja stoji na raspolaganju optuženima koji imaju zastupnika.⁴⁰ Sistem za utvrđivanje naknade, čiju valjanost Karadžić ne dovodi u pitanje, nije smišljen da optuženima koji se sami zastupaju pruži svu podršku koja je dostupna optuženima koji imaju zastupnika, uključujući paušalni iznos koji se stavlja na raspolaganje braniocima optuženih koji imaju zastupnika.

18. Razmatrajući ostale Karadžićeve tvrdnje, napominjem da Sistem za utvrđivanje naknada ne garantuje minimalno dodjeljivanje kancelarijskog prostora i izričito daje pravo

³⁵ Odluka po Zahtjevu za preispitivanje Odluke o finansiranju tima odbrane, 31. januar 2012. godine, par. 22.

³⁶ V. Odgovor, par. 12-15, 39.

³⁷ V. Zahtjev, par. 14, 18, 20.

³⁸ V. generalno, Smjernice za pravnu pomoć, par. 3-16. V. takođe Smjernice za pravnu pomoć, par. 30.

³⁹ Napominjem da Karadžićeva sugestija da Sistem za utvrđivanje naknada predviđa novčanu kompenzaciju umjesto kancelarijskih objekata takođe nije na mjestu. V. Sistem za utvrđivanje naknada, par. 25-26.

⁴⁰ V. *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95/18-AR73.5 "odluka po žalbi Radovana Karadžića na Odluku o početku sudjenja", 13. oktobar 2009. godine, par. 24, gdje se poziva na *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-AR73.6, Odluka po interlokutornoj žalbi *amici curiae* na Nalog Pretresnog veća u vezi s pripremom i izvođenjem dokaza odbrane, 20. januar 2004. godine, par. 19.

sekretaru da odlučuje o konkretnom dodjeljivanju.⁴¹ U tom kontekstu, to što Karadžić, čini se, tvrdi da sekretar time što dodjeljuje pristup zajedničkim prostorijama odbrane krši pismeno navedene obaveze iz Sistema za utvrđivanje naknada nije tačna.⁴²

19. Pored toga, nisam se uvjerio da je Karadžić pokazao da su odluke sekretara u toj mjeri nerazumne da prevazilaze okvir njegovih diskrecionih ovlaštenja. Pored tvrdnji u vezi s paušalnim iznosom koji se dodjeljuje timovima odbrane optuženih koji imaju zastupnika, Karadžić koncentriše svoje argumente na: (i) više nedostataka zajedničkih prostorija odbrane, vezanih, između ostalog, na dostupnost računara, prostor za sastanke/pripremu svjedoka i prostor za skladištenje materijala;⁴³ i (ii) činjenicu da je ukupni kancelarijski prostor dostupan njegovom timu smanjen otkada je zatvorena treća zgrada.⁴⁴ Međutim, napominjem da svaki kancelarijski prostor može imati manjkavosti i da se obezbjeđivanjem kancelarijskog prostora sekretar pozabavio brojnim primjedbama koje je Karadžić iznio. Konkretno, Karadžićevom timu odbrane obezbijeđen je radni prostor, bezbjedan skladišni prostor i prostorija za razgovore sa svjedocima nasamo.⁴⁵ Takođe primjećujem da Karadžić nije objasnio kako smanjenje ukupnog obima zajedničkog prostora za odbranu do kojeg je došlo uslijed zatvaranja treće zgrade kasniju dodjelu kancelarijskog prostora koja je uslijedila od strane sekretara čini nerazumnom.

20. Napominjem da je sekretar pokazao odgovarajuću brigu za proceduralnu pravičnost time što se angažovao u "stalnim" razgovorima s Karadžićevim timom odbrane u vezi s obezbjeđivanjem kancelarijskog prostora nakon zatvaranja treće zgrade,⁴⁶ izričito uzimajući u obzir nivo zahtjeva za zajedničkim prostorijama odbrane,⁴⁷ ponudivši dodatne mogućnosti smještaja izvan zajedničkog kancelarijskog prostora,⁴⁸ i kako se čini, uzimajući u obzir sav relevantan materijal koji mu je bio dostupan.⁴⁹

21. Shodno tome, utvrđujem da je sekretar postupio u okviru razmjera svojih diskrecionih ovlaštenja obezbjeđivanjem kancelarijskog prostora Karadžićevom timu odbrane i da stoga

⁴¹ V. Sistem za utvrđivanje naknada, par. 25.

⁴² V. Zahtjev, par. 13.

⁴³ V. Zahtjev, par. 15, 19.

⁴⁴ V. Zahtjev, par. 15-16, 18. V. takođe gore, par. 3.

⁴⁵ V. Odgovor, par. 21, 26-28. V. takođe Oспорavana odluka; Odgovor, par. 36.

⁴⁶ V. Odgovor, par. 33, 42. Karadžić ne osporava tu tvrdnju i ja stoga prihvatam tvrdnje sekretara po tom pitanju onako kako su izložene. Međutim, napominjem da bi u budućnosti bilo bolje da strane prilože kopije neformalne komunikacije u prilogu svojih podnesaka.

⁴⁷ V. Oспорavana odluka. V. takođe odgovor, par. 25-26, 35.

⁴⁸ V. Oспорavana odluka. V. takođe odgovor, par. 24, 36.

⁴⁹ V. Oспорavana odluka. V. takođe odgovor, par. 26, 35.

nije potrebno da se konkretno bavim sada bespredmetnim zahtjevima za naknadu troškova iznajmljivanja stanova.

VII. DISPOZITIV

22. Iz gorenavedenih razloga, ovim **ODBIJAM** Zahtjev.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna engleska verzija.

/potpis na originalu/
sudija Theodor Meron,
predsjednik

Dana 10. februara 2012. godine
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]